

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek ter velja s poštnino vred dve kroni za celo leto. Posamezne številke veljajo 8 vinarjev. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne 4 redne vrstice (petit), če se enkrat natisne po 15 vinarjev, dvakrat 25 vinarjev, trikrat 35 vinarjev. Rokopisi se pošiljajo: Uredništvu „Našega Doma“ v Mariboru in se ne vračajo.

Zlatomašnik papež Pij X.

(Dalje.)

Le ena zelo grenka kaplja je kaniža v teh mirnih semenjskih letih v kupo življenja mladega dijak: koncem aprila 1852, mu je oče težko obolel, in Jožef je komaj prihitel še domov, da je prejel zadnji očetov blagoslov. Kakor uboga mati-vdova, se je tudi Jožef izročil božji previdnosti ter nadaljeval učenje. V letih bogoslovskih nauk 1854.-1858. ga je nje gov domači škof trikrat pozval v svoje stolno mesto Trgviso, da mu je v presledkih, kakor jih določajo cerkvene postave, podelil nižje duhovske redove, potem pa prva dva višja, subdijakonat in dijakonat, dokler mu ni napočil radostni dan mašniškega posvečenja.

III. V dušnem pastirstvu.

Morda se kdo čudi, zakaj je hodil bogoslovec Sarto drugam, ko bi mu bil vendar lahko škof padovanski podelil redove. Sarto je imel, kakor smo že omenili, vsled neke ustanovitve prosto mesto v padovanskem semenjsku, a je ostal še vedno podložnik svojega domačega škofa treviškega. In ko je imel biti v mašnika posvečen, je sreča hotela, da se je njegov škof mudil ravno v bližini njegovega rojstnega kraja na birmovanju; ker je bila v Kastelfranku velika starodavna cerkev, kakor škofovska katedrala ali stolnica, je povabil Jožefa Sarto kar v to mesto, da ga posveti. Seveda je bila i za novoposvečenca i za njegovo mater, brate in sestre velika radost, da so se mogli vsi brez težav udeležiti te velike slovesnosti. Bilo je to dne 18. septembra 1858., ko je Jožef po najvestnejši pripravi, zlasti v zadnjih osmih dneh, pokleknil pred svojega škofa ter prejel od njega z mašniškim posvečenjem oblast, ki iz zemlje sega do nebes in do pekla . . .

Nekaj neizrečeno velikega je, česar ne more umeti nikdo, kot on sam, ki se je posvetil službi Vsemogočnega, kar navdaja dušo pobožnega novoposvečenca. Pač slutijo stariši, sorodniki in znanci to velikost in se je radujejo ter dajejo svojemu veselju tudi duška v velikih slavnostih ob primiciji, kar zlasti štajerski Slovenci tako sijajno obhajajo. In lepo je to, da se radujejo velikega dela božjega usmiljenja in njegove moči, ki si je izmed njih srede izbrala novo orodje za delo milosti. Toda dostikrat si novomašnik vsaj na tihem želi, da bi mogel biti dačč proč od šumne družbe, ki ga preveč odvrča od visokih misli in čustev, ki bi naj ovladovale njegovo dušo in srce, da bi se mogel sam s svojim Bogom, ki si ga je izbral za svoj večni delež, radovati te sreče.

Jožef Sarto je imel to srečo. Takoj drugi dan po posvečenju je na tihem, v sredi svojih dragih daroval svojo prvo sveto mašo, pri kateri je z drugimi vred tudi njegova mati, oblita s solzami blažene radosti, prejela sv. obhajilo iz roke svojega sina.

In ko je novomašnik svojim dragim podelil novomašniški blagoslov, se je revna hiša Sartova čutila blaženo in bogato, da bi ne menjala s krajevsko palačo in z njeno srečo . . .

* * *

Meseca novembra je nastopil mladi don Giuseppe (čitaj: Džusepe) svojo prvo službo — Italijani imenujejo duhovnika navadno kratko don, to je gospod, ter pristavijo njegovo krstno ime. Jožef Sarto je bil imenovan za kaplana v župniji Tombolo, oddaljeni od Kastelfranka kakor Rijeze, pa na drugi strani. To je velika kmečka vas s kakimi 2500 prebivalci. Ne več mladi tamošnji župnik don Antonio Konstantini je bolehal ter je imel sicer nekatere posebnosti, a je imel tudi mnogo skušnje za seboj ter je bil mlademu kaplanu dober, celo veliko vreden predstojnik. Kapelanija je bila od župnišča ločena, in kaplan si je moral skrbeti sam za hrano, kakor je v onih krajih običaj. Zato je vzel Sarto eno sestro kot gospodinjo k sebi ter je s tem obenem mater rešil skrbi za eno hčer. Sestra bi bila že znala gospodinjiti, toda veliko vprašanje je bilo vedno: s čim? Dohodki so bili borni, a brat je imel tako malo „smole“ z denarjem, da je skoraj vsaki vinar smuknil v žepe revežev. Za se ni porabil skoraj ničesar, razen najnujnejšega za obleko, knjige in hrano. Le v eni reči, tako je pravila sestra, je bil zapravljiv: preveč je izdal za sveče, ob katerih se je pozno v noč učil. Mladi duhovnik se je namreč z vso vnemo lotil učenja, da je svoje znanje v raznih bogoslovnih znanostih razširil in poglobil.

Toda glavno mu je bilo opravljati svoje dolžnosti kot dušni pastir. Kako imenitne, priproste in vendar temeljite in prepričevalne so bile njegove pridige, se najbolj lahko spozna iz tega, da so ljudje dejali: „dozdaj sploh v Tombolo ni bilo pridig“ — namreč takšnih ne. V šoli, v spovednici in pri bolnikih, povsod je bil na mestu z veseljem in ljubeznijo, ki ga je navdajala do neumrjotih duš, koje mu je izročil najvišji duhovnik, Kristus. Zato so ga pa tudi ljudje vzljubili ter se radovali njegove navzočnosti, kakor da bi videli pred seboj samega angela. saj je bil res pravi poslanec božji. Da bi pri svojih obilnih potih po razsežni župniji mogel tudi za svoje ljube reveže kaj prihraniti, je prišel na imenitno misel: dal si je napraviti lesene čevlje, in kakor hitro je bil izven vasi, je snel usnjate in jih zamenil s prvimi.

Že takrat je mladi dušni pastir dobro spoznal, da treba zlasti mladino začeti pridobivati. Če le mogoče, je vsako nedeljo zbiral krog sebe malo odraslo fanto, jih poučeval ter se tudi z njimi zabaval: dosegel je s tem kmalu dvoje: odvrnil jih je veliko od pijančevanja po krčmah ter precej odpravil tudi grdo navado, ki je bila v onih krajih zelo razširjena med laško mladino, strašno preklinjevanje in bogokletstva.

Leta 1861. — Sarto je bil že osem let kaplan — je morala Avstrija Benečansko izročiti francoskemu

cezarju Napoleonu III., ki jo je pa zopet odstopil kralju Sardinije Viktorju Emanuelu. Kot Italijan se je tudi Sarto veselil te spremembe, da so prišli zdaj njegovi rojaki pod vladjo italijanskega kralja; pa seveda takrat pač še ni mogel slutiti, da se bo čez štiri leta to kraljestvo širilo nad razvalinami papežev „cerkvene države“ in da bo s časom ves italijanski narod gnało v roke anarhistom in prostozidarjem.

Že prihodnje leto 1867. pa je bil Jožef Sarto imenovan za župnika in nadžupnika v Salcano, večji župniji, bližje proti Benetkam, s približno 5000 dušami. Kraj sam šteje sicer le malo hiš, vsi ostali župljani so razškrpljeni daleč naokoli v posamičnih hišah in kočah. Prebivalci so bili revni; le če je ta ali oni izmed njih prišel malo po svetu, jim je potem znal doma kaj pripovedovati o bogastvu tam zunaj. . . . Vendar pa je bila tam nekaka tovarna za tkanino, ki jo je imel nek žid, ter je v njej do 300 delavk služilo svoj borni kruh.

Ljudstvo je bilo že izvedelo, kakega plemenitega župnika dobijo, zato so ga z radostjo pričakovali, pa še z večjo radostjo se ga oklenili, ko so ga imeli med seboj ter ga sami spoznali. A 32 letni g. župnik se je tudi z vso vnemo lotil dela, v katerem sta ga podpirala zdaj dva kaplana in en starejši, tam bivajoči duhovnik.

Brezmejna je bila seveda zopet njegova radodarnost, in še bolj nego poprej sta se morali sestrí Roza in Lucija, ki sta bili pri njem gospodinji, povpraševati: s čim gospodinjiti, ko pa brat vse razdeli!

Toda novi župnik je kmalu sam izprevidel, da z malimi darovi, ki jih je mogel dajati od svojih pihih dohodkov, za trajno ne more odpraviti velike revščine v svoji župniji; prišla mu je misel, da treba večjega socialnega podjetja in ustanovil je nekako skupno kaso, podobno našim rajfajzenovkam, kjer so ljudje v sili lahko dobili ugodno posojilo. Poleg tega si je pa znal tovarnarja-žida tako zase pridobiti, da ga je ta v vsem podpiral, da je delil po župniku mnogo miloščine, med svojimi delavkami pa celo sam skrbel za to, da so hodile točno vse k službi božji.

Eden izmed prejšnjih župnikov v Salcano je bil ustanovil tukaj tudi malo bolnišnico, v katero je župnik Sarto hodil s posebno vnemo, tolažil tam

bolnike ter jim pomagal, kolikor je le mogel. Da, ko je leta 1870. nastala kolera, je kakor drugi Karol Boromej brez počitka noč in dan bil le v službi bolnikov ter je celo z lastnimi rokami po noči pokopal mrljice.

(Dalje prihodnjič.)

20. september v Ljubljani.

V bridki žalosti je zgodovina slovenskega naroda z neizbrisnimi črkami zapisala ta dan. Kri, nedolžna slovenska kri je tekla ta dan po ljubljanskih ulicah. Slovensko prebivalstvo stolnice Ljubljane brez razlike mišljenja, da, ves slovenski narod je združen v globoki žalosti in silnem ogorčenju; vse pa, kar čuti slovansko, sočustvuje z nami.

V nedeljo dne 13. septembra so ob priliki glavne skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj po nemških listih naščuvani ljudje pretepli Slovence. V petek zvečer dne 18. septembra je bil v ljubljanskem Mestnem domu protestni shod zoper surov napad na miroljubne Slovence v Ptuj. Udeležilo se je shoda na tisoče Slovencev. Dasi se je mirilo razburjeno občinstvo, so po shodu nastale velike demonstracije po mestu. Pobili so okna v kazni, kranjski nemški hranilnici, na nemških hišah in prodajalnicah. V soboto je bil mir. Zvečer je bil nemir po mestu, a nič hudega, ker je vojaštvo razgnalo demonstrante.

V nedeljo je bil cel dan mir. Zvečer pa so se začeli ljudje zbirati. Po mirnih ulicah je namreč hodilo nemško vojaštvo, ki ga Slovenci že iz početka ne morejo trpeti. Razume se, da je tak nastop izzval odpor, ljudstvo razburil. Dasi je občinstvo bilo ogorčeno, vendar nihče ni storil nikomur nič žalega.

Vojaštvo 27. pešpolka je demonstrante potiskalo in nastopilo nasproti njim s kopiti. Vsak, kdor je zamrmral, je bil aretiran. Aretacije so seveda podžigale že itak veliko ogorčenje.

Nakrat zadone streli. Patrulja sedmih vojakov pešpolka 27. pod vodstvom poročnika Mayerja, ki je rojen Ljubljančan, je ustrelila med ljudi, dasi je vladni zastopnik klical, naj se ne strelja. Učinek je bil strahovit. Več ljudi je bilo ranjenih, eden je ustreljen skozi pljuča, namreč 15letni če-

LISTEK.

o. š.

Naš Vilko.

(Po „Volksfreundu“.)

„Naš Vilko“ se je rodil v bogati, imenitni hiši. Človek bi mislil, da so mu Rojenice prisodile sijajno prihodnost. Leta, bežijo. Ob Veliki noči 1. 18. smo priplezali do 6. gimnazijskega razreda v domačem mestu. Dijaki 6. razreda so običajno nosili modro čepico. Kako smo se veselili svojih novih, modrih čepic! Prvič so krasile naše kodre.

Kako ponosno in po koncu je hodil tudi „naš Vilko“! Zdelo se je, da ga bolj veseli modra čepica, ko pa dobro prestala izkušnja, ki mu je pomogla do prve stopinje učenosti.

„Naš Vilko“ je bil zelo nadarjen. Knjig ga nismo videli nositi na dom. Pet minut odmora med posameznimi urami mu je zadostovalo za učenje. In vendar je bil vedno prvi.

S tovarišem in v družbi je bil brez graje. Z nobenim tovarišem nisem raje občeval, ko z „našim Vilkom.“

Suhoparno šolsko življenje so nam slajšali njegovi dovtipi. In če je naš ravnatelj v šoli kremžil obraz, samo besedica „našega Vilka“ — in temni oblaki raz čelo oblastnega ravnatelja so se razkadili.

Mi smo rastle. Začeli so nas nagovarjati z besedico „vi.“ Majhna besedica, kaj ne? In vendar je razvnela naša mlada srca. Dobili smo pogum. V svesti si svoje visokosti in imenitnosti smo v prostih urah „junaško“ korakali v kako bolj zakotno gostilno. Saj je vendar bilo potrebno, da se okrepimo, da se ohladimo v neznosni vročini; pred vsem pa je treba svetu pokazati, da smo „možje.“

„Naš Vilko“ ni potegnil z nami.

„Le idite! Jaz se vležem v senco. To mi je ljubše, ko vaše pijančevanje.“

In do mature, zrelostnega izpita, se je stano vitno držal svojega načela. Po maturi smo se razkropili na vse strani.

Dolgo nisem nič več slišal o „našem Vilku.“ Kar mi začnejo prihajati poročila, ki so me zelo užalostila.

„Naš Vilko“ je na potu, da postane pijanec. In res! On, ki nam je bil vsem vzgled zmernosti, je na vseučilišču zašel v roke ničvrednim prijateljem. Le prehitro se je navzel dijaških razvad. Postal je žrtev — alkohola, pijanec.

Čudovito naglo je šlo z njim navzdol. Za učenje se ni več zmenil. Nekaj časa je menjaval s študijami, lotil se tega in onega, in slednjič se je izšola za pijanca.

Pred dvema letoma sem ga srečal. Kaka izpremembra!

„Naš Vilko“ med navadnimi burkeži! Z raznimi šalami je razveseljeval pijance po gostilnah. Za plačilo je dobil pri tem čašo piva, pri onem stekleničico žganja. Zahajal je le še v najslabše gostilne —

In zopet sem ga izgubil izpred oči.

Neko poletje pridem v obrtno mesto ob Renu. Bil sem na izprehodu. Ravno grem mimo gostilne, kar se naglo odpro vrata. Tuj mož skoči k meni ter me nagovori:

„Častiti! Pojdite takoj z menoj! Tukaj v hiši umira mlad mož!“

Brž stopim v hišo. Na tleh pred menoj leži — mrljč. Široko odprte oči so osteklele. Uprte so v steklenico žganja, ki se je trdno oklepajo mrtvi prsti. Tovariši mi pripovedujejo:

trtošolec Ivan Adamič. Prejel je še sv. poslednje olje, potem pa izdihnil. Truplo so prenesli v Mestni dom. Med tem so prinesli tudi druge ranjence. Pogled v rešilno sobo je bil strašen. Vsa tla okrvavljena, na potoke krvi se je posipalo žaganje. Kmalu nato je bil ustreljen 24letni strojnik Narodne tiskarne Rudolf Lunder, ki se demonstracij še sploh ni udeležil, ampak je prihajal s svojo nevesto s tiskarskega sestanka. Po nesreči je prišel na prostor, kjer je stalo in upilo ogorčeno občinstvo. Lunder je z drugimi vred bežal pred vojaki. Vojaštvo je streljalo za posamezniki. V hrbet zadet se je Lunder zgrudil na tla pred svojo nevesto. Množice, ki se je zbirala okrog nesrečnih žrtev, se je polastilo nepopisno razburjenje. Godili so se pretresljivi in ginljivi prizori. Nekateri so jokali, drugi pa v brezmejnem srdu dvigali pesti!

Veliko je bilo več ali manj ranjenih. Najbolj nevarno je zadet 17letni kovaški pomočnik Albin Tomšič.

Mir je zavladal še-le o polnoči.

Ranjence so prenesli v bolnišnico.

V pondeljek se je občinstvo zbiralo okoli mrtvašnice in je na glas jokalo. Mrliča sta ležala deloma razgaljena, tako da so se videli krvave rane. Ljudstvo je z robci brisalo kri.

V znak sožalja so Slovenci razobesili črne zastave in oblekli žalobno obleko.

Mestni svet je v posebni seji protestiral proti postopanju vlade in vojaštva.

Na nemško hranilnico je nastal „run.“ Slovenci trumoma dvigajo svoj denar iz nje.

Pogreb nesrečnih žrtev je bil v torek dne 22. septembra. Udeležilo se ga je do 30.000 ljudi. Takega pogreba še ni bilo na Slovenskem. Ob odprtem grobu so bili združeni vsi Slovenci brez razlike strank. Na grob se postavi lep spomenik.

Tako smo Slovenci v jubilejnem letu doživeli veliko žalost. Gorje hujšakem, ki po časopisju vlivajo olje na tako nevaren plamen sovraštva med sosednimi narodi!

Po nedolžnem prelita slovenska kri naj bi bila seme, iz katerega naj bi zrastle popolno gospodarsko osamosvojenje Slovencev od vsega tujega kapitala!

Zatiranim Slovincem naj zasija kmalu zlata zvezda srečnih dni!

V Mariboru in Celju so Nemci isti dan dne 20. septembra razbijali Slovincem okna.

V goriškem deželnem zboru je dr. Gregorin povdarjal, da ni znan slučaj, da bi vojaštvo kdaj tako nastopalo proti Nemcem. Pač pa je vojaštvo streljalo v Pragi, Trstu in Ljubljani.

„Napravil je strašno stavo. V treh minutah zamore izpiti dva litra žganja. Izgubil je stavo in — življenje!“

Dolgo sem stal pri mrliču. Mraz je izpreletaval moje ude. Tako naglo in nepripravljenega ga je Bog poklical na sodbo!

In kdo je bil ta mrlič?

Bil je — „naš Vilko.“

Fr. O.

Peklenščak v palici.

Kardinal Sfondrati, sloveč pisatelj iz reda benediktincev, pripoveduje to-le smešno dogodenco: Nek jezuit, z imenom oče Taner, pobožen in učen mož, je potoval v svojo domovino, da bi si v svežem, domačem zraku okrepčal svoje slabo zdravje. Toda med potjo popolnoma onemore ter v neki neznatni vasi umrje. Takoj je prišla v hišo, kjer je umrl jezuit, vaška komisija obstoječa iz župana in najuglednejših vaščanov. Ker začela popisovati imetje rajnega učenjaka. Seve niso našli dragocenosti: molitvenik in nekaj nerazumljivih knjig, rožnovenec, križec, nekaj perila. Posebno pozornost je zbudila le neka črna palica, ki je bila v torbi jezuita.

To mora biti nekaj skrivnostnega, tako so brž razsodili. In ko je nekdo zapazil na koncu palice stekleno okence, so bili vsi prepričani, da je bil jezuit čarovnik (ter s to palico zapovedoval hudiču).

Strah in groza sta vse obšla, ko je nekdo pričujočih pogledal skozi omenjeno okence v palico, na to pa smrtno obledel ter z groznim krikom odskočil.

Slovenci in Slovenke!

Žrtvam 20. septembra l. 1908, tako nedolžno usmrčenim in ranjenim, se slovenski narod najlepše oddolži s tem, da prispeva v prvi vrsti za oskrbo ponesrečencev, od katerih bo marsikateri pohabljen ali vsaj zelo oslabiljen zapustil bolnico, potem pa za njihove rodbine, ki so podpore potrebne.

ZDRUŽENI NARODNI ODBOR

se torej obrača do vseh Slovencev in Slovenk, da se odzovejo temu rodoljubnemu pozivu in vsak po svoji moči v ta namen prispevajo, prav posebno pa naši denarni zavodi, občine, korporacije itd.

Kot neizbrisno znamenje naše ljubezni do onih dveh, ki sta padla 20. septembra 1908, kot svedoka smrtnega sovraštva, ki ga do nas goji naš narodni nasprotnik, obenem kot opomin k skupnemu delu za prava našega rodu in jezika, pa je tudi potrebno, da jima postavimo

SPOMENIK,

destojen stvari, za katero sta padla. Slovenci in Slovenke! Nabirajte in prispevajte, da na ta način ovekovečimo spomin na

naša narodna mučenika!

Združeni narodni odbor.

Prispevke, o katerih se bo poлагal javen račun, sprejema za združeni narodni odbor g. dr. Al. Kokač, odvetnik v Ljubljani, sprejemajo jih pa tudi upravnistva slovenskih časopisov v Ljubljani, da jih oddajo imenovanemu odboru.

Veličastni shod mladeničev v Poljčanah.

Tudi mladeniči slovenjebistriške dekanije niso hoteli zaostati za drugimi. Zbrali so se v nedeljo, dne 20. septembra v impozantnem številu v središču Spodnje Štajerske, v Poljčanah. Impozantna je bila udeležba, vsaka fara je bila zastopana, celo iz daljnih Konjic so prišli; fantje iz Žiž pa so se pripeljali na okinčanem vozu. Iz Makol so prihiteli mladi godci, ki so nam svirali kaj imenitno. Po cerkveni slavnosti, kjer je pridigoval župnik studeniški, č. gosp. Čede, so se mladeniči razvrstili v dolg sprevod z godbo na čelu in so končali skozi Peko! na lepo okinčani vrt g. Gajseka. Pisano so nas gledali pekelski nemčurji, vse jih je grizlo. Toliko stotin čvrstih fantov, slovenske zastave, sviranje naših korač-

Ravno tako se je zgodilo vsem drugim, ki so pogledali v palico.

Skozi stekleno šipo so namreč videli v sredi palice živo, popolnoma črno, strahovito veliko pošast, ki je imela grozovite rogove, noge pa oborožene z dolgimi, zakrivljenimi kremplji ter debelo, osludno kosmatinje po celem telesu.

Kdor jo je pogledal, se mu je zdelo, kakor da mahoma steguje proti njemu svoje kremplje in nevarne rogovite ter ga preti napasti. Zato tolik strah.

Kaj je to, ni vedel nikdo razložiti. Le nek dijak je modroval, da to kar je v palici, ne more biti telesno bitje, ker je veliko večje, kakor palica, v kateri je, da torej mora biti netelesno bitje, to je kak duh sam.

Temu modrovanju so pritrdili vsi ter bili docela edini, da je v palici sam peklenščak. Jezuit, tako so razsodili, je bil silen čarovnik ter je imel oblast čez hudiča, katerega je nosil s seboj gotovo le iz slabega namena. Kmalu se je zbrala vsa vas okrog hiše, in vse je govorilo o jezuitu-čarovniku in oblast čez hudiča, ki ga je vsakdo videl na lastne oči. Vaški sodnik pa je sklenil: Umrli jezuit ni vreden cerkvenega pogreba, ampak sežgati ga je treba! Vaščani, pa so kar kričali: „Takšni so vsi jezuitje, vsi duhovniki, pojdimo in iztirajmo jih vse iz naše dežele, da ne bodo hudiču izdali nas in naše domovine.“ In jeza in sovraštvo sta se naglo širila dalje in dalje.

Ko so si vaščani ogledovali to čarolajno palico ter obsojali vsak po svoje jezuite, ali duhovnike sploh, pride v isto vasico nek drug učenjak. Takoj mu pripovedujejo o izredni svoji novosti. Učenjak se

lic, pokanje možnarjev, najbolj pa navdušenje naših čet.

Zborovanje otvori tovariš Cvahta ter pozdravlja. Shodu je predsedoval gospod dr. Hohnjec, ki najprvo govori o delovanju S. K. S. Z. in sploh o namenu naše organizacije.

Za njim nastopi tovariš Žebot, ki govori o pomeni in ciljih Z. S. M. ter priproča mladeničem predvsem troje lastnosti: Zvestobo do vere, naroda in svojega stanu; izobrazbo, splošno, gospodarsko in politično; veselje do dela med tovariši, med ljudstvom ter v boju proti našim sovražnikom.

Za njim se je oglašala cela vrsta govornikov; iz vseh govorov pa si povzel le eno: mladeniči, ki se zbiramo pod zastavo Z. M., smo zvesti Bogu in domovini! Za svojo srečo, za srečo in blagor celega naroda, za vero sveto, narod in domovino, se ne bomo samo navduševali, ampak tembolj za uresničenje naših idealov delovali in se vojskovali!

Visoki orjak Boč je bil ta dan priča naše navdušenosti, gotovo še pod njim ni bila zbrana nikdar taka čila in krepka četa!

Ta shod bo gotovo prinesel obilo krasnih vspehov!

Okoli po svetu.

Volilna reforma se je predložila deželnemu zboru. Slovenci bi dobili 12 mandatov: 9 iz kmečke skupine, 2 iz splošne in 1 iz mestno-tržke. Nov kmečki volilni okraj bi bil Konjice-Smarje, ki se odvzame dosedanemu celškemu. Drugi ostanejo kakor dosedaj. V mestno-tržki skupini so: Gornji-grad, Ljubno, Mozirje, Žalec, Središče in Studenice.

V delegacijskem zasedanju nameravajo predlagati Slovenci, Čehi in socialdemokrati, naj se podeli Bosni in Hercegovini parlament.

Društvo tiskarjev je v Ljubljani slavilo svoj 40letni jubilej.

Za Trst in okolico so ustanovili krščansko-socialno zvezo.

Na Češkem divja v deželnem zboru nemška obstrukcija.

Češki kmetje. Na češkem katoliškem shodu v Pragi se je ustanovila Zveza čeških katoliš-

smeji ter noča ničesar verovati o njihovem peklenščeku v palici. Peljejo ga torej k oni hiši, češ, naj se prepriča na lastne oči.

Ko pa možu podajo zglasno palico, se ta na glas smeji ter pravi: „O vi nesposobni, ali še res nič ne veste o iznajdbi mikroskopa! To je mikroskop, mikroskop je to!“ Ker pa so vaščani to besedo ravno tako malo razumeli, kakor stvar samo, godila bi se skoraj tudi temu učenjaku slaba, kajti že so nekateri vpili: „Ubijmo ga, tudi ta je čarovnik, tudi ta drži z jezuitom.“ In mož se je rešil le s tem, da je glasno klical: „Stojte, čakajte, saj vam bom vse takoj razložil in pokazal.“ Vzel je mikroskop, odvil povekšalno steklo, obrnil palico, in iz nje je prikobacal mlad rogač, navadni keber, kakor so jih vaščani videli vsepovsod. Kajpada so se zdaj vsi smejači rogaču, ki je ponosno korakal po mizi, pa tudi svoji nevednosti. Na krivico, katero so delali umrlemu jezuitu, seveda nihče ni mislil.

Ta zgodbica, kako smešna tudi je, ima vendar za nas nek resen nauk. Mi ljudje namreč kaj radi devamo slabosti in pregreške drugih v mikroskop, ki vse neizmerno povekša. Kaj so navadno vse one strašne hudobije, gerostasne pošasti, nezaslišani grehi, ki se širijo tolikokrat o bližnjem, dandanes še najrajši o duhovnikih, od ust do ust, morda celo iz časopisa v časopis, kaj vse drugo, kakor tak rogač v mikroskopu?!

Vzemí povekšalno steklo proč, in ostalo bo k večjemu kaj smešnega, ali kaj navadnega, vsakdanjega, kaj takega, česar vidiš vedno dovolj na sebi in na drugih. Ne glej skozi mikroskop na druge, in videl boš morda le navadne človeške slabosti in napake, ki zaslužijo k večjemu tvoje sočutje, tvojo prizanesljivost, tvoje usmiljenje. Toda koliko je še dandanes takih vasi, trgov in mest, ki nočejo nič vedeti o iznajdbi mikroskopa, ki nočejo premisliti, da čim več jezikov o neki stvari govori, tem drugačno se nam kaže, kakor v resnici je, skozi tem več mikroskopov jo gledamo — — —

kili poljedelcev, ki se bo razpredla po vseh čeških deželah.

Med bukovinskimi kmeti je začelo jako nevarno vreti in je nevarnost, da izbruhnejo kmečki upori.

V Budimpešti se je obhajal 8. katoliški shod.

Prejšnji danski justični minister Alberti je po neveril tekom 14 let 10 do 12 milijonov kron.

Perzijski šah je ob rojstvu svojega sina pomilostil skoraj vse politične zločince s pogojem, da zapuste Perzijo.

Na koleri je zbolelo dosedaj v Petersburgu na Ruskem 12073 oseb, 365 pa jih je umrlo.

Razmerje med Turčijo in Bolgarijo je zelo napeto. Bolgarija zbira ob turško-bolgarski meji svoje čete.

Turški paša Sulejman je pobegnil iz Plevlja mimo Zagreba in Ljubljane v Trst, odtod pa v Solun. Proti Sulejmanu so se uprli lastni vojaki.

Razgled po domovini.

Maribor. Umrli je 94 letni upokojeni p. kr. davkar Ferdinand Pahernik.

Studenice. Dne 24. sept. je nemila smrt naglo pobrala vriega moža Jakoba Godec. Sveti mu večna luč!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Naša pošta je zelo pomanjkljiva. Dobili smo sicer pota, ki raznaša pisma po fari, pa najbrž eden raznaševalcev ne zadoštuje, ker pisma in sploh vse pošiljatve jako neredno prihajajo. Kako je to, da sedaj Slov. Gospodarija še v nedeljo ne dobimo, ko vendar ta list izide že v četrtek?! Predno smo imeli pota, smo dobili liste vsaj v nedeljo, sedaj pa ne! Upamo, da se bodo ti nedostatki kmalu odpravili.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Zlato poroko bode obhajala Alojz in Neža Rižnar dne 18. oktobra. Bog ju še živi mnoga leta!

Sv. Trojica v Slov. gor. Jubilejna slavnost zlatomašnika sv. Očeta Pija X. se je pri nas slovesno vršila. V soboto večer se je med zvonjenjem priredila slavnostna procesija iz cerkve do bogato okinčane Perkove kapele. Cerkev in samostan sta bila v proslavo sv. Očeta zlatomašnika lepo razsvetljena in okrašena z zastavami. Procesije se je udeležilo nad štiri tisoč vernega ljudstva z gorečimi svečicami, domačinov kakor tudi romarjev. Slavnostni govor je imel vlč. gospod P. Juvenal Pichler, ki nam je v kratkih pa jedrnatih in ognjevitih besedah označil jubilaranta Pija X. kot prenovitelja krščanskega duha. Slovesnost pa je jako povzdignilo mogočno streljanje s topi v soboto večer kakor tudi v nedeljo med slovesno sv. mašo, kar je preskrbel vrli katoličan dobro znani podobar in kipar gospod Lavoslav Perko. Vsa čast našemu vernemu ljudstvu, ki je s tem jasno pokazalo, da čisla, da ljubi sv. Očeta. Iz tisočerihih src so se dvigale molitve in prošnje proti nebu: Bog živi in ohrani sv. Očeta Pija X. še mnogo let!

Sv. Marjeta na Dravskem polju. Protestni shod je bil dobro obiskan. Govorili so: dr. Jurtela, Miha Brenčič, Vesenjaki, Murkovič. Sprejela se je resolucija, v kateri se protestira proti nemškim silovitostim, zahteva slov. napise, slov. uradnike in slov. uradovanje.

Ptujska okolica. V nedeljo, dne 13. septembra je imeja družba sv. Cirila in Metoda glavno zborovanje v Narodnem domu v Ptuj. To veliko slovensko zborovanje je ptujske Nemce tako prestrašilo, da so kar zdivjali. Na predvečer so razgrajalei potrli šipe v Narodnem domu, ptujskim Slovincem pomazali okna in stene. Celó na slovenski cerkvi so cerkvena vrata namazali in na steno prilepili nemške lepake. Za nedeljo so se pa pripeljali policaji iz Celja, Celovca in Maribora za pomoč in stražo. Nismo znali Slovenci, kaj to pomeni. Morebiti prihajajo nad Ptuj zopet divji Turki, da je mesto tako močno zastraženo. Razgrajaleci v nedeljo so bili podobni stariim judom, ki so Kristusa šli čakati s palicami in koli, da so ga vjeli in križali. Popoldan so se pripeljali še iz drugih mest, večinoma nemški visokosolci in dijaki s svojim nemškim državnim poslancom. Oj strašno! Šu so po mestu s palicami in koli, žvižgali in kričali in tulili ko neumna, divja družal, semintja pa marsikajerega Slovanca pretepli. Pred Narodnim domom so grozno kričali, tulili, žvižgali, metali jajčne lupine, napolnjene s tinto. To je bil res grozen prizor. Revne Slovence so tlačali

v Narodni dom celo policaji, njim žugali, da naj imajo mir, njim celo vrata zaprli. A nemška druhal je nemotena divjala. Ni pravice za nas Slovence. Dragi Slovenci, dobro si zapomnimo **13. septembra v Ptuj** in sklenimo trden sklep, podpirati samo slovenskega trgovca in obrtnika, naročati in brati samo slovenske katoliške časnike in držati se trdno gesla: Svoji k svojim!

Podhom-Bočna. Tukaj je umrla 14. septembra gđc. Frančiška Fedran po mučni petmesečni bolezni v starosti 22 let. Kruta pljučna jetika ji je pretrgala mlado življenje. Bila je marljiva deklica; njen pogreb je pričal, kako je bila splošno priljubljena. Lahka ji zemljica!

Teharje. Zvenela cvetka. Da smrt ne zbira, temveč sploh pobira, ta pogovor je pač resničen. To pot si je izbrala smrt v naši dekliški Marijini družbi svojo žrtev. Umrla je prva izmed družbenic, mlada, 20 letna Matilda Planičar. Neizprosna jetika je ugrabila mlado življenje. Rajna je bila tiha blaga deklica. Sosestre so ji priredile lep pogreb in darovale krasen venec s primernim napisom. Ob odprtem grobu so zapela dekleta gniljivo žalostinko. Draga Tilka, počivaj sladko, in prosi tudi za svoje sestre, da tudi me pridemo srečno k Jezusu in Mariji!

V Rajhenburgu je umrla dne 15. septembra 22letna Antonija Pohle, pridna hčerka Marijina. Neusmiljena jetika je končala mlado življenje. V svoji dolgi mučni bolezni bila je nam vsem zgled potrpežljivosti. Belo obličene deklice in mnogo občinstva jo je spremlilo na zadnji poti. Sosestre so jo spremile z družbeno zastavo in gorečimi svečami. Cerkveni pevci so ji zapeli gniljivo žalostinko. Spavaj sladko, draga prijateljica!

Saj ti si srečno slekla

Oklep trohljivi zdaš.

Nesla je božja dekla

Te v lepši, boljši kraj!

Pač blagor, blagor tebi,

Tam dobro je za te!

Na srečnem božjem nebi,

Oj moli še za me!

Milka.

Koroške novice.

Lepa podružnica Sv. Katarina pri Smihelu nad Pliberkom obhaja dne 11. oktobra 50letnico svojega posvečenja.

V Podlublju pri Borovljah bodo dne 18. oktobra otvorili Delavski dom. Ker bo ta dom za koroške Slovence velikanske važnosti, zato naj prihite Slovenci ta dan kar v največjem številu k narodni slavnosti!

Skocijan. Mohorjeve knjige smo dobili in smo jih zelo veselili, ker so letos res krasne in bodo gotovo vsem, posebno še naši ljubi mladini, prinesle veliko koristi. Da bi jih le čitali z veseljem in s pazljivostjo! — Udeležba na zadnjem shodu, ki se je vršil na čast letošnjemu trojnemu jubileju, je bila bolj slaba. Ljudje imajo več zanimanja za druge stvari. — Kakor povsod, tako tudi tukaj naši župljani ugibajo, kdo neki bo po smrti blagega gospoda župnika Mikulaša njihov naslednik. Kakor navadno vsi ljudje vse vedo, pravijo eni tako, drugi tako. Da bi le novi gospod župnik, naj bodo potem ta ali oni, čvrsto delovali med nami v čast božjo in naš dušni in telesni blagor, zato prosimo Boga!

Velikovec. Kakor drugod je tudi v velikovski okolici letos bolj slaba letina. Ljudje sicer ne bodo pomanjkanja trpeli, ker je zimska in vigradna selev še dosti lepo otročila; lepo se je razvila turščica in krompir, in tudi ajde se bode veliko nasulo, ako je ne pritisne slana. Uboga bode pa živina; sena in otave je veliko manj kot druge leta, tudi iz planinskih pašnikov, so ljudje prignali domov zelo slabo živino. Ako že našim Korošcem, ki imajo vendar lepe travnike in pašnike, in vse ugodnosti za uspešno živinorejo, letos slaba prede, kako se godi kmetom po Kranjskem in Štajerskem, kjer paše ni bilo in kjer je živina že poleti sproti snedla, kar je priraslo. Kaj počne z živino naš kmet po zimi tukaj na Koroškem in kaj se le drugod?

Društvena kronika.

Knjižnica S. K. S. Z. je zopet nakupila te dni za okoli 500 K novih knjig ter je sedaj go-

tovo s knjigami najboljše založena knjižnica na Spodnjem Štajerskem.

Devica Marija v Pušcavi. Letos praznujemo leto, kakoršnega menda ne bomo zopet tako hitro doživeli; namreč leto trojnih jubilejev. Skoraj po vseh župnijah naše mile slovenske domovine se prirejajo v ta namen veselice, proslavljaajoč to znamenitost. Tudi naša tiha pušcavska župnija ni zaostala v tem oziru za drugimi. Že v mesecu juliju je priredilo „Delavsko društvo“ veselico v proslavo šestdesetletnice vladanja presvitlega cesarja, ki se je precej lepo obnesla. Sedaj pa vas vabi „Dekliška družba“ k svoji prvi veselici, ki jo priredi prihodnjo nedeljo, dne 11. oktobra v gestilniških prostorih gosp. Ivana Fikfaka v spomin petdesetletnice prikazovanja v Lurdu. Vspored: 1. Slavnostni govor. 2. Pesem „Slovenskim mladenkam“. 3. Deklamacija „Tja v Lurd“. 4. Igrokaz „Lurška pastarica“. 5. Prosta zabava s petjem in šaljivo pošto. Ker je vspeored zelo zanimiv in obširen, zato pričakujemo veliko udeležbo od blizu in daleč.

Sv. Lovrenc na Dravi, polju. Na godovni dan presvitlega cesarja, dne 4. oktobra 1908, ob 3. uri popoldne, priredijo razna naša društva in korporacije s sodelovanjem šole v prostorih novega šolskega poslopja jubilejno cesarsko slavnost z zanimivim vspeoredom. Med posameznimi točkami vspeoreda svira godba. K obilni udeležbi vabi slavnostni odbor.

Ljutomer. Dne 13. septembra je bil res časten večer za naše Bralno društvo, zabaven in poučen. Mladenič Karba je pozdravil zbrano občinstvo, posebno pa milega gosta iz St. Ilje, predsednika Zveze mladeničev, Fr. Žebota. Nato je v lepih zgledih naslikal podobo značajnega in neznačajnega mladeniča. Skala poka, dob se lomi, ali značajen mladenič se ne premakne. Burno pozdravljen nastopi predsednik Z. M. Žebot. On pozdravlja v imenu Sentilčanov, v imenu S. K. Z., v imenu Zveze mladeničev. Oprošča se, da kot kmečki fant zna bolje ravnati plug, ko pa jezik v blestečih govorih. Vsi smo se žudili njegovi zgovornosti. Navezal je svoj govor na govor svojega predgovornika o značaju. Naša domovina potrebuje značajnih mož, značajnih mladeničev, žen in deklet. Do značajnosti nam pa pripomaga prava izobrazba. In take izobrazbe nam je treba. Dandanes vse napreduje. Vsak stan ima svoje šole. Mi edini nimamo šol. Zato pa naj bodo naša bralna društva naše šole: gimnazije, realke, kmetijske in visoke šole! Treba nam je prvič gospodarske izobrazbe. Ljudje se izgovarjajo: čemu te in one novotarije? Bili smo nekdanj brez vseh teh novotarij, pa smo imeli polno klet vina in dobro se nam je godilo. Pa pojdi ti, ki tako govoriš, in orji s tarm lesenim plugom, plačaj davek s par goldinarji kakor tvoj dedek! Ne bo šlo! Novi časi — nove potrebe! Tudi mi moramo napredovati. Le tako bomo srečni mi in naši nasledniki. Treba nam je drugič politične izobrazbe. Tvoji pridelki nimajo cene. Pravica je dandanes taka, da mora biti ljudstva konec! Zato moramo voliti take ljudi, ki se bodo potegovali za naše ljudstvo. In to gospodarsko in politično izobrazbo nam nudijo naša bralna društva po knjigah in časnikih, ki vam jih dajo na razpolago. Naša bralna društva se mi zdijo, kakor stoletne slovenske lipe. Po trudapolnem delu se na večer oddahnem pod staro lipo. (Vse te žave zginejo.) Enako je v bralnem društvu. Po napornem tedenskem delu si oddahnemo v nedeljo ter si z dobrimi knjigami vedrmo duha. Za turških bojev so se možje, mladeniči, žene in dekleta pod stoletno lipo posvetovali, kako obraniti domovino pred propadom. Več glav, več misli! Dozoreli so sklepi, ki so jim zadobili zmago. Podobno je v bralnem društvu. Možje, mladeniči, žene, dekleta čitajo, se učijo, se posvetujejo, kako najti pot do prave sreče. Posvetovanja je treba zlasti dandanes, ko nimamo samo narodnih nasprotnikov, ampak imamo sovražnike v svojem lastnem taboru. Lastni bratje nasprotujejo krščanstvu, nasprotujejo tistim idealom, ki so bili rešilni za našo domovino. Kdo je za turških navalov rešil naš narod propada? Kdo je dajal tedanjim možem, mladeničem, ženam in mladenkam poguma, korajže, značajnosti? Ne celjski doktorji, ne Narodna stranka, ampak krščanstvo! Pod zastavo sv. križa so šli v boj in zmago. Ko bi ne bilo vere krščanske, bi

tudi ne bilo več slovenskega naroda! Bralna društva se mi zdijo kakor kamenja v gorskih potokih. Kamenje v njih je različno. Pri izviru je kamenje bolj neoglajeno. Čim bolj pa se oddaljimo od vira, tem bolj oglajeno, obrušeno najdemo kamenje. Tako se tudi v bralnih društvih polagoma čim dalje bolj likajo, gladijo značaji! Zato pa se priklopite bralnemu društvu! Tovariši, pristopite mladinski organizaciji! Bodite dika in ponos naše domovine! Pojdimo naprej brez ozira na hvalo ali na grajo! Naprej do sreče! Bodimo narod poštenjakov! Naše geslo bodi: Sv. vera bodi nam luč, materin jezik bodi nam ključ do prave, zveličanske omike! Govornik je žel viharo ploskanje kot priznanje. Hvala mu za krasne, iz srca privrele besede! Mladenka Skrobar je nakratko razložila igro: Zaklad, ki so jo na to predstavljali udje društva. Mladenič Brumen je prednašal pesem: Rojakom. Če se pomisli, da so bile vloge narodnega igrokaza „Zaklad“ zgolj v kmečkih rokah, se pač moramo čuditi, da se je tako srečno izpeljala. Burnik, Lipe in Pehač bodo gotovo ostali v dolgem spominu. Vsi igralci so želj burno pohvalo in priznanje od mnogobrojnega občinstva. Bil je lep večer za naše bralno društvo. Bralno društvo je pokazalo, da hodi pravo pot, pot omike in pravega napredka. Mi želimo, da se v kratkem zopet vidimo pri „Zakladu.“

Sv. III v Slov. goricah. Na naši pošti imamo sedaj tri poštno sle, ki vsak dan dostavljajo v vsako občino poštno pošiljavo. — Naši Švabi se baje za svojo kobačo, v strahu so, da bi jim Slovenci ne porušili tega templja. Sirote!

Stoprce. V Stoprcah se je ustanovila, Rajtajznova posojilnica za župnijo Stoprce in celo občino Stoprce. Prvi uradni dan je bil v nedeljo, dne 20. septembra.

Gornja Radgona. V proslavo papeževega jubileja je priredila naša dekliška zveza dne 20. septembra t. l. v prostorih bralnega društva igro: „V proslavo papeževega jubileja“, ki se je kaj dobro obnesla. Videlo se je, da naša dekliška zveza razpolaga z izvrstnimi močmi. Prijatelji in prijateljice našega gibanja so se te igre mnogobrojno udeležili. Članice dekliške zveze pa so lahko ponosne na svoj uspeh.

Mladini.

Pismo mladeničem.

XV.

Nek fantek iz dobre družine je bil v nekem zavodu v Ruenu. Bil je zelo nadarjen, priden, prvi v razredu. Posebno se je odlikoval po angelski nedolžnosti, ki je dala njegovi osebi neko posebno mikavnost. Ni še bil prejel prvega sv. obhajila. Nepopisljivo veselje je napolnilo njegovo sree, ko je prišel ta srečni dan. V zavodu pa je bila navada, da so morali prvoobhajanci svoje dobre sklepe napisati na kos papirja, katerega je dobil potem ravnatelj v roke. Naš fantek je napisal na papir samo en sklep: „Jaz obljubim, da bele ovratnice, ki jo nosim, zdaj pri prvem svetem obhajilu, ne bom nikdar odložil, dokler ne padem v smrtni greh.“

Hišni predstojnik se ni mogel načuditi, da je fanteku kaj takega moglo priti na misel; izpolnjevanje tega sklepa je dovolil, pa le pod pogojem, če je tudi mati zadovoljna. Mati je prišla, in sinček ji je vedel tako lepo prigovarjati, da je dala svoje dovoljenje.

Stirinajst dni je nosil fantek belo ovratnico. Sošolci so to takoj opazili; začeli so ga zbadati. Nekega dne pride k njemu njegov najboljši tovariš in mu pravi: „Zakaj pa nosiš vedno to belo ovratnico, ki smo jo imeli samo na dan prvega sv. obhajila? Vse se ti že v zavodu smeji.“ Fantek mu je vso reč zaupal. Drugi dan so že vedli vsi součenci za skrivnost. Zbadanje je nehalo; vsi so z nekim spoštovanjem gledali na belo ovratnico fanteka.

Leta 1871. je bila vojska med Nemci in Francozi. Blizu nekega mesta na Pruskem je prišlo do hude bitke. 200 vojakov je ležalo deloma mrtvih, deloma hudo ranjenih. Vojaški duhovnik je obiskoval na vojnem polju ranjence, da jim pomaga. Pride do nekega mladega vojaka, katerega je krogla smrtnonevarno ranila. Vojak prosi za spoved. Smehlja je pravi duhovniku: „Castivredni, jaz sem

opravil spoved pred tremi dnevi, ne spominjam se nobenega greha. Bodite tako dobri, položite me na kup slame, in dajte mi sv. popotnico in sv. poslednje olje. Se eno prošnjo imam: Glejte, tukaj imam belo ovratnico. Če bom umrl, vzemite jo in jo pošljite moji materi, in pišite ji, da sem belo ovratnico nosil do zadnjega zdihljeja svojega življenja in da je nisem nikdar omadeževal razven s krvjo, ki sem jo prelil za svojo domovino.“

Visoko je pač ta mladenič cenil belo ovratnico, to je nedolžnost svojega srca. Ne misli, predragi moj prijatelj, da ti bom zopet dolgo pridigal o nedolžnosti. Vem, da nekateri nočejo o tem ničesar slišati. Mladina se mora izživeti, pravijo. Mladost je norost, se sliši večkrat. In vendar je ta točka tolike važnosti za našo mladinsko organizacijo. Naši nasprotniki skušajo npravo pokvariti naše mladeniče, ker vejo, da bodo potem najhujši nasprotniki našega tako nađebudnega gibanja. Če je mladenič npravo zdrav, potem se tudi z vsem svojim mladeniškim navdušenjem pridruži mladeniškem gibanju. Če je pa v tem oziru slab, potem je gotovo naš nasprotnik, ali prezira naše gibanje. Le pogledite malo okoli sebe!

Kaj krasno je o tej točki govoril dr. Breclj v mladeniškem sestanku v Mirnu na Goriškem. Njegov referat mora prinesiti „Mladost.“ Opozarjal je posebno na veliko telesno in moralno škodo, ki jo vsled razbrzdanosti trpi ne le posameznik, ampak cel zarod in narod. Svaril je pred plesom, gnezdiščem, kjer mnogoštevilni miki razburjajo in in zapeljujejo spolno še negodno mladino. Zlasti je ožigal nauk liberalnih lažiprerokov, ki mladino zapeljuje k spolni izvenzakonski nevzdržnosti, češ, da vzdržnost škoduje zdravju. Navajal je proti temu avtoritete prve vrste, celo protikršćanske.

Pogledite si takega npravo pokvarjenega mladeniča! Zdi se mi kakor črviv sad na drevesu našega naroda. Bled in čisto posušen hodi okoli, zgubil je veselje do življenja in narodnega dela, zgubil je smisel za višje cilje. Duševne in telesne moči mu pešajo; v svoji strasti, še najde nekaj vžitka, ta se ga je oklenila kakor železna srajca, in iz nje ne more. Bog te varuj, mladenič, takega življenja!

Novejši vzgojeslovci priporočajo zoper npravo kugo naravne pripomočke, n. pr.: telovadbo, utrjenje telesa itd. Pa brez nadnaravnih pripomočkov za ohranjenje čistosti ne gre. To pripozna tudi najimenitnejši modernih vzgojevalcev, vseučilišni profesor Förster.

Moj ljubi prijatelj, če si hočeš ohraniti belo ovratnico nedolžnosti, poslušaj me: 1. Varuj se slabih tovarišev! 2. Moli veliko. 3. Casti brezmađno devico Marijo. 4. Hodi pogostokrat k sv. zakramentom!

Mogoče se to pismo marsikateremu ne dopade, češ, vedno se pridiga. Ne morem za to. Na to opozarjati sem moral svoje prijatelje, ker zdi se mi glavna točka našega gibanja. Če na to točko ne bomo gledali, nima naša organizacija temelja in bo razpadla.

Srčno pozdrave! — Mladinoljub Ev.

Mladenkam „Uči se v mladosti — kar hočeš znati v starosti!“ Bila sem otrok komaj petih let, povrh res majhna in drobna, pa zdrava kakor riba v vodi, živahna in urna kakor veverica. Vsa hiša me je bila polna. Pa so me tudi povsod radi videli, kajti lotila sem se vsakega dela. Posebno veselje so mi napravili mati, kadar so prali; poklicali so me: hajdi deklica! To ime sem dobila, ker sem baje vselej, kadar sem videla prati, klicala: „Jaz tudi deklica.“ Zavihali so mi rokavce, opasali bel predpasnik in me postavili poleg sebe, da sem žutila in močila, kar se je dalo. Veselje do pranja je z menoj raslo, in sedaj spoznavam, da ni bilo napačno od matere, ki so mi delali veselje do dela. Saj je lepo perilo zrealo gospodinje. Pogosto sem že čula: „Poglej človeku nogo in glavo, pa boš vedel, kdo je.“ Jaz pa bi rekla: „Glej negavice in perilo, pa boš vedel, s kom imaš opraviti.“ Po množini mila, ki ga kdo porabi, sodimo njegovo omiko. Zato ne bo napačno, ako rečem eno o pranju. Oprano in snažno mora biti v hiši vse, kar se da prati, obleka, prti, brisači, posteljina, zavese itd. Pametna in skrbna gospodinja pere tako, da osnaži in varuje blago. Da do-

seže oboje, ne sme nobene reči preveč zamazati. Zamazano perilo spravi do pranja na suh kraj, da ne leži slišeno. S pranjem ne odlagaj prečolgo. Poznam hišo, v kateri perejo vsake tri mesece, pa so vedno raztrgani in umazani. Zamazano perilo, ki dolgo leži, postane rumeno, ako je vlažno, splesni. Ako imaš časa in pripravo, peri vsak teden ali vsaj vsakih 14 dni. Več kot mesec dni odlagati, ne kaže nikdar. Predno namočiš, odberi tanko od belega, zelo zamazano od bolj snažnega, in namoč vsako posebej v dežnici. Ko odbereš, šteje vse kose in zapiši. Madeže, katere navadno pranje ne očisti, osnaži poprej, n. br. rjo, barvo, kolomaz itd. Namoč zvečer; ako je perilo zelo umazano, zmenjaj drugi dan vodo, naliž druge, malo mlačne, in potem še le zmenjaj ali žuli. Da se hitreje in lepše menca (žuli), priliješ lahko malo mlačnega luga, vročega nikar, da ne zapereš. Ko je vse slišno zmencano (ožeto), zloži v čeber, dekelo na dno, tanjša na vrh, in luži ali žetitaj. Lug je najboljši in najcenejši, ako vzameš presejan pepel in ga zavežeš v močno vrečico ter v kotlu kuhaš. Vrelega polivaš na perilo in odcejaš, dokler ne preteče odcejen, vroč, skoraj vrel. Potem lahko malo počakaš, da se nekoliko ohladi, še enkrat izžuliš in splahneš v čisti vodi, da izgubi ves lužni duh. Oprano perilo se mora dobro posušiti in spraviti, da ne trohni. — Rjo hitro odpravliš iz perila, ako rjaste kose namočiš, potem liso nadrgneš z zajčjo soljo (Kleesalz), hitro podržiš nad posodo vrele vode ali luga in brž izpereš v mlačni ali pa mrzli vodi.

Tovariši! Mladenci! Še enkrat pozivljamo in vabimo mladeniče Slovenskih gor in Murskega polja, posebno pa iz gornjeradganskega okraja, da se prav obilno vdeležijo mladeniškega shoda pri Sv. Juriju na Ščavnici 11. oktobra. Na shodu bodo govorili: Vlado Pušenjak, dr. Holiniec, Bratušek, Žebot in drugi. Natančni spored bo objavil „Slov. Gosp.“ Zda je vsi na agitacijo, da bo jurjevski shod prekalal vse druge.

Mladeniški shod na Polenškaku se je vsled nepričakovanih ovir v zadnjem času odpovedal, oziroma prestavil na nedoločen čas.

Češka mladina. Na češkem katoliškem shodu v Pragi se je ustanovila organizacija mladine po deželi in organizacija mestne mladine. Češka je večinoma industrijska dežela in drugačne so razmere v mestih, drugačne na deželi.

Cerkvene zadeve.

Maribor. Ekselenca knezoškof dr. M. Napotnik so v nedeljo dne 27. septembra slovesno blagoslovili novo učiteljske šolskih sester.

Duhovske vesti. Kot mestni kaplan v Brežicah je nastavljen ž. g. kn. šk. rač. revident Franc Sal. Spindler. Prestavljeni so ž. g. g. kaplani: Peter Gorjup v Sevnico, Janez Hauptmann na Muto, Jožef Kodrič v Kamnico, Anton Srebrek k Sv. Martinu pri Slovenjgradcu in Frančišek Šegula v Laški trg.

Duhovna gredica. Serafinski ožak. To je sv. Frančišek asiški! Naj spregovorim nekoliko o njem in njegovih delih posebno letos k njegovemu prazniku. In zakaj? Zato, ker bomo v kratkem obhajali spomin njegove smrti in ker ima letošnje leto nek poseben stik z letom Frančiškove smrti. Ravno letos pade 4. oktober na nedeljo, kakor leta 1226., ko je Frančišek umrl. Umrl je prav za prav naš svetnik v soboto dne 3. oktobra ob solnčnem zatonu, a Italijani so takrat šteli dneve tako, da je s solnčnim zahodom končala 24. ura enega dne in pričela prva ura prihodnjega dne. Zato pravimo še sedaj, da je sv. Frančišek umrl 4. oktobra. Ko je umrl, je bil star 46 let in preteklo je 20 let njegovega spreobrnjenja. Kot bogati sin veletrgovca si je izvolil za nevesto ubožstvo. S kraja se mu je vse posmehovalo, a kmalu se mu je pridružilo več učencev, da bi kakor nekdanj apostoli se razšli na različne kraje sveta in prenovili obličje zemlje. „Mnogi, knani od gorečnosti in spokornosti in vneti od koprnenja po popolnosti — hoditi za Kristusom — so zaničevali vso nečimerkost sveta, so sledili zgledu sv. Frančiška in so se hitro razšli do konca zemlje — rasti so po številu od dne do dne.“ (Sv. Bonavent. Legend. maj. c. 4.) Da se je red sv. Frančiška tako hitro širil, k temu so pripomogle časovne razmere, ki bi jih kaj lahko današnji nameriali. Pričakovati je bilo

socialnega poloma. Na eni strani bogastvo — kapitalizem; na drugi strani beda, reva — proletarijat. Vse je pričakovalo rešitelja, čakalo njega, ki bi naj rešil zagonetno socialno vprašanje. In vstal je Frančišek, oblečen v raševino in prepasan z navadno vrvjo. In ta reven, zaničevan sin bogatega Bernardona je zaklical svetu z zgledom in besedo: „Sursum corda!“ — Povzdignite srca od te mrzle zemeljske grude! On in njegovi tovariši so svetu pokazali, da je svet in vse njegovo ničevno, in da človek v najhujšem ubožstvu lahko živi veselo in zadovoljno. Njegov red je uplival blagodejno na bogatine, ki so začeli čutiti s trpečim, revnim ljudstvom in deliti vbogaime — uplival je pa tudi na ubožce, da so vdano prenašali, pomanjkanje. Na tak način je Frančišek rešil ali vsaj pokazal pot, po kateri bi se najlažje rešilo socialno vprašanje. — Sv. Frančišek je umrl, a njegov duh živi pri njegovih sinovih, v njegovem redu, ki je zelo razširjen po vsej zemlji. Ustanovil je pa tri redove: prvega za moške, drugega za ženske, ki žive po samostanih, in tretjega za moške in ženske, ki žive med svetom. Več nam naj povejo številke! Natančno statistično poročilo od dne 4. oktobra 1907 nam pravi, da red šteje sedaj 17.100 frančiškanov, namreč duhovnikov, klerikov (dijakov) in bratov skupaj! Nadalje 10.204 redovnic, takolimenovanih klaris, in 1.138.107 zunanjih tretjerednikov. — Tako Frančišek ni umrl! On živi v svojih sinovih in hčerah, ki vse navdaja duh sv. Frančiška, delovati za časni in večni blagon človeštva in tako sodelovati pri rešitvi najvišjega socialnega vprašanja. C.

Razno blago.

Rešitev besedne zastavice v 20. številki.

M
g a d
M a r k o
z a s t a v a
E m i l i j a n a
P o d š e n t j u r i
M a r t i n S l o m š e k
t r i m i l i j o n e
G r e g o r č i č
I n o m o s t
C e š k o
j e ž
K

Pravilno rešitev so nam priposlali: Slavko Polančič, Jožef Štelcar in Marija Gruškovnjak v Mariboru, Katinka Blumer pri Sv. Bolfenku v Slov. gorah.

V vojašnici. Korporal: „Vi, enoletni prostovoljec, vi ste se pritožili, da ravnam z vami nečloveško! — Gospod, ali ne veste, da ste zdaj tukaj vojak in ne človek?“

Uganila je. Visokošolec: „Mati, jaz grem sedaj v šolo!“ Mati: „Pa ne smoš preveč piti!“

Zloben odgovor. A.: „Povejte mi venčdar, zakaj se na cesti delate, kakor bi me ne poznali?“ B.: „Ker Vas preveč dobro poznam!“

Lištnica uredništva.

Lovro M. Ruše. Kar nam poročate, ne moremo priobčiti, ker je že prestaro. Pišite hitro, če se kaj pripeti, in po tem bomo dali natisniti. Pozdravi A. K. Ključarovič 51. Poslano pride kakor hitro bo mogoče. Prosim, le pošljite vse, kar imate zanimivega „iz starih časov“. Priazno pozdravljam!

Brzobjav!

Mnogo ljudij še ne ve, da sem se že dne 15. marca 1907 z svojo manufakturno in konfekcijsko trgovino v Mariboru iz Gosposke ulice št. 11 „Pri zvezdi“ preselil v staro splošno znano trgovino „Pri škofu“ Gosposka ulica šte. 3, prej Reichenberg. Vabim torej cenjene odjemalce uljudno tudi na zimski nakup. Čisto novo odbrana zaloga blaga kakor: štofi, blago za hlače, barhenti, platno, obleke, srajce po vseh cenah itd.

Velespoštovanjem

Ant. J. Strohmayr
samo Maribor, Gosposka ulica šte. 3,
„Pri škofu“.

Samo pri Antonu Stromayer, Maribor, Gosposka ul. 3 „Pri škofu“.

! Pozor !

Najboljše in najcenejše kupite zdaj v manufaktorni trgovini
Ant. Strohmayr v Mariboru, Gosposka ul. 3
„Pri škofu“ prej Reichenberg.

Čisto nova lepo izbrana zaloga blaga po najnižjih cenah.

Črn in moder kamgarn za moške obleke m K	5.—
Loden v vseh barvah „ „ „ „	3.50
Modni štofi v vseh barvah „ „ „ „	3.80
Cajg za hlače močen in debel „ „	1.30
Volneni štofi za obleke v vseh barvah 120 cm široki „ „	1.—
Zimski loden za obleke v vseh barvah „ „	1.50
Močni barhenti „ „ „ „	—44
Barhent za spodnja krila 1 m širok „ „	—80
Druk dvojno širok „ „	—60
Vojško platno „ „	—44
Rumeno platno za rjuhe 140 cm široko „ „	—80
Blago za obrisače „ „	—36
Židani robci velika izbora komad	1.50
Židane šarpije „ „	1.30
Volneni šali „ „	1.50
Pleteni robci v vseh barvah „ „	2.50
Ogrinjače „ „	3.—
Ženske nogavice črne in pisane, par	—50
Moške nogavice črne in sive, „	—38
Lovske srajce velike in debele komad	1.50
Turistovske srajce velike in debele „	2.—
Ženske spodnje hlače, krilce iz barhenta „	3.50

Otroške obleke „ „	—60
Črni predpasniki „ „	1.50
Predpasniki iz druka „ „	—90
Gumasti pasi „ „	1.—
Dežniki veliki in močni „ „	3.—
Satinaste odeje 2 sp. „ „	8.—
Druk „ „	5.80
Konjske plahte „ „	2.50
Flanelaste rjuhe „ „	2.30
Rokavice „ par	—50
Namizni prti „ komad	1.20
Slamnjaki 2 sp. „ „	2.—
Žepni robci iz cefirja 1/2 ducata „	1.—
1/2 volneni žepni robci beli „ „	1.30

Najboljše in najcenejše kupite tudi:

Narejene moške obleke od K 18— naprej	
„ „ zimske suknje od „ 8— „	
Narejene hlače iz štofa od „ 4— „	
„ „ „ cajga „ „ 3— „	
Haveloki in pelerine	
Narejene otroške štajerske obleke „ 8— „	
„ „ usnjate hlače „ 2.40 „	

Samo pri Antonu Stromayer, Maribor, Gosposka ul. 3 „Pri škofu“.

Pojasnila o inseratih daje

upravnistvo le tistim, ki priložijo vprašanju znamko za 10 v.
 Vsaka beseda stane 3 vin.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las, t. j.

Kapilor št. II.

Isti deluje, da postanejo lasi gosti, dolgi in odstranjujejo prhljaj (luskine) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je: eden lončič 3 K 60 v, dva lončka 5 K. Treba, da si vsaka obojtelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Jurišić, lekarnar, Pakrac Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem.

Franc Divjak

slikar in pleskar v Mariboru
 župnijska ulica št. 7

se priporoča č. duhovščini in slavnemu občinstvu v izvrševanje najfinjšega in prostejšega slikarstva in pleskarstva po zadovoljni ceni.

za razne stroje prodaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru
 100 kg po 25 K.

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Za bolne! Za trpeče! Za zdrave!

V še tako trdovratnih in zastarelih slučajih kakor: revma, protin, živčne bolezni, glavo in zobobol, bolečine v hrbtu in mišicah, bodljaji, trganje v udih, nogobol, otekline, hvalijo splošno na mnogih klinikah praktično poskušeno, od okoli 1000 zdravnikov priporočeno sredstvo, ki takoj prežene bolečine, namreč

Ichtyomentol

pat. v vseh državah. Mnogokrat obdarovano. Učinek nedosežen! Vspah učarujoč! Nad 15.000 zahval. — Pošilja samo: Kem. laboratorij lekarnarja S. Edelmanna v Bohordeczanu (via Lwow) oddelek 95. Poštne prosto od pet steklenic naprej, če se pošlje K 6.—, proti povzetju 20 vin. več, 10 steklenic franko K 10.—, 25 steklenic franko K 23.—. 27

Med. univ.

dr. Ivan Turšič

se je naselil kot zdravnik

v Mariboru,

in bo od 20. septembra naprej ordiniral v svoj m stanovanju

Domgasse 5, I. nadstropje. 758

Pozor! Čitaj! Pozor!

Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izyrstno in z najboljšim uspehom vporablja proti zastarelemu kašlju — bolih v prsih, — prehlajenju v grlu, hripavosti, težkemu dihanju, astmi — pljučnemu kataru, suhemu kašlju, tuberkulozi i. t. d. i. t. d.

Delovanje izborna, vspeh siguren. Cena je franke na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju ali če se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenici je ne pošilja. Prosim, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića,

656

lekarnarja v Pakracu št. 201. (Slavonija.)